Видолашув ҳажи

16:06 / 12 июнь 1518

???? ???????? ???? ????????? ????? ????? ???????
???? ??????? ?????: ????????? ????? ??????? ????
?????? ?????? ???????? ???? ????????? ??????
???????? ???????? ????????: ????? ????????? ????
??????? ???? ???????????? ????????? ????????
????? ??????? ???????? ?????? ??????????? ?????
?????? ?????? ???????????? ????? ?????? ???????
?????? ????????? ??????? ?????????? ???????

??????? ???????: ????????? ???? ??? ????? ??????

???? ?????? ??????? ???????????? ?????? ????????

???????? ?????? ??????????? ??????? ???

????????? ??????????? ?????? ???????? ?????????

????? ???????????? ?????? ?????????? ????????

???? ????????? ??????????? ????? ???????? ?????

???????????? ???????? ?????? ????????:

??????????? ???? ??????? ??????? ????? ??????

????? ???????? ?????????? ??????? ????????

???????? ???????? ???????: ????? ??????? ?????

?????? ????? ???????? ????????? ?????? ??????

??????? ???? ???????? ????? ??????? ??? ????????

??? ????????????: ????? ??????? ????? ??????

????? ???????? ????????? ??????? ????????

???????????? ?????? ???????? ?????????

?????????? ???? ????????? ????????? ????? ??????
????? ???????? ????????? ?????????? ??????
????????? ??????????? ?????? ?????? ?????????
??? ?????????????? ?????????? ????????? ??????
???????? ????????? ???? ????? ???????
???????????? ????? ??????? ????? ?????? ?????
???????? ?????????: ?????? ????????? ?????:
«?????????? ?????????????? ????????
???????????»? ???????? ??????? ????? ??????
????? ???????? ????????? ??? ??????????? ?????
?????? ???????????? ?????? ????? ????????? ????
????????? ????? ???????????? ???????? ?????
????? ??????? ?????? ???????? ???? ???????
???????? ?????? ????????? ?????? ??????? ??????
????????? ?????? ??????? ?????? ???????? ??????

??????? ????????? ????? ?????? ????? ????????
????????? ?????? ??????????? ?????????? ????????
??????????? ?????? ???????? ???????????? ?????
?????? ???? ???? ?????? ????????? ????? ?????????
??????????????: «????????? ?????????? ??????????
????????? ??? ??????? ???? ?????????? ?????
????????? ????????????? ???? ??????????? ???
??????? ????»? ????????? ???????? ???????
??????? ?????????? ????? ?????? ??????? ???????
????? ?????? ????? ???????? ????????? ??????????
??????? ??????? ???????? ??????? ????? ??????
????? ???????? ????????? ????????????. ?????
??????? : ????? ????? ?????? ??????? ???????
?????? ????????? ??????? ???????? ????????????
?????? ????? ????????? ????????? ??????

????????? ????????? ???????? ???????? ???????

?????????? ????? ?????? ????? ???????

وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ ???????? ? ????????????

إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى ???????? ??????????

???????? ???????? ?????????? ??????? ????????

قُلْ ?? قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ??????????????? ???

يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ? ????? ?????? ?????

????????? ?????????????? ????? ?????? ????

???????? ????? ????????? ???????? ????? ????

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن ?????? ????????

شَعَائِرِ اللَّهِ? «????????? ????? ?????? ?????

????»? ???????? ?????????? ???????? ????????

?????? ????? ????????? ?????????????

????????????? ????????? ????? ?????????????

???????: «??? ?????? ?????? ????? ???????? ???
??????? ????? ???? ????????? ?????? ??????????
?????? ????? ????? ?????? ???????? ??? ??????
?????? ????? ????????? ???????? ?????????
???????? ????????? ???????? ????????????
????????»? ????? ????? ?????? ?????? ????? ??????
????? ??????? ????????? ????? ?????? ?????
??????????? ?????? ????? ?????????? ?????????
??? ?????? ????????? ?????? ?????? ?????
????????? ?????? ????? ????? ???????????
???????? ????????? ????? ?????? ????? ?????????
?????? ????? ????? ????? ????????? ?????
??????????? ?????: «???? ?????? ????????????
???? ??????? ??? ????????????? ???? ??????
?????????? ????????????? ????????? ?????? ?????

???????? ?????? ?????? ?????? ???????????

??????????????? ????????»? ??????? ?????????

???? ??????? ???????: ??? ??????? ??????

???????????? ????? ???? ????????? ?????????

??????? ????? ?????? ????? ???????? ?????????

??????????? ????????? ??? ?????????? ???????:

«???????? ??????????? ??? ???????? - ???????????

- ??? ???? ???????? ??????». ???????? ??????? ????

????????? ???????? ?????????? ?????? ?????

???????? ?????????? ???????? ????????? ??????

????? ??????? ??????? ????? ?????????? ????????

???????? ?????????????? ?????????? ??????

?????????? ?????????: ????? ????? ?????????

???????. ?????: ??????? ??????? ???????

????????????: ?????????? ????? ??????? ?????

?????? ????? ???????? ????????? ?????????? ?????
????????? ???????? ????????? ?????????????
????????? ????? ?????? ????? ???????? ?????????
??????? ???????? ??????? ?????????????? ??????
?????????? ?????? ?????????? ???????: «????????
????????? ?????? ?????? ????? ????????
?????????» ??????: ?????????? ?????? ???????
????? ??????? ???? ?????????? ?????: «???????
?????? ????????? ????? ???????»? ?????: ???????
????????? ????????? ??????? ?????? ???? ???????
???? ????????? ????????? ????? ???? ??????????
?????? ????? ???????? ????????? ???????? ?????:
??????? ???????? ????????? ??????????? ??????
?????????? ?????? ????? ???????? ?????????
?????? ????? ?????? ??????? ???????? ????? ??????

?????????????? ??????????? ????? ??????

??????????? ??????????? ???????? ??????? ?????

?????? ????? ???????? ????????? ???????? ?????

????????? ??????????? ?????????????

???????????? ???????????? ????? ?????? ????????

?????? ???????? ?????????? ???????? ?????????

???? ?????? ???????? ???? ??????????? ???????

??????? ????? ?????? ????? ???????? ?????????

????? ??????? ???????? ?????? ??????? ???????

?????? ??????????? ?????????? ????? ???????

???????? ???????? ??? ??????????????? ?????????

??????? ????? ?????? ????? ???????? ?????????

?????? ????? ????????? ???????? ????????? ????

???????? ???? ?????????? ???????? ?????? ??????

????? ??????? ????????? ?????? ??????????????

?????????? ????? ??????? ?????? ?????????

???????? ???????? ???????: «????? ???????????

??????????????? ??????? ?????????? ??????????

?????????? ????? ??? ?????????? ????? ???

?????????? ?????? ????? ????? ?????? ???? ??????

??????????????? ?????? ????????? ??????????

????????? ??????????????? ???????????? ???????

??????? ???? ?????? ???? ?????????? ???? ?????

????????? ???? ??????????? ????? ?????????????

??? ????? ?????? ???????????? ????????? ???????

??????????????? ?????????? ????????? ?????

?????? ???? ???????? ????? ???????? ???? ??????

????????????? ????????? ????????? ????????

?????????? ????? ??? ??????????? ???????????

???????????????? ????????? ??????

?????????????????? ???????????? ??????????

?????? ???????? ??????????? ???? ??? ?????????

?????????? ??????? ?????????????? ??????

???????? ?????? ??????????????? ??????? ??????

?????????? ????????? ?????????? ???????????

???????????????? ??????????????? ?????? ????????

??????? ??? ???? ????????? ???????? ????

????????????? ???? ??????? ?????. ??????????

??????????? ?????? ????? ???????? ???????????»

???????: ???????? ??????? ???? ?????????

??????????? ??????????? ??????? ????????????

????????????? ??????????? ????? ??????????

????????????? ????? ????????: «??????????

???????» ??????? ????????? ????? ??????? ?????

??????? ???????? ?????????? ????? ???????

???????? ?????????? ?????? ??????? ???????????
???????? ????? ?????? ??????? ????? ?????? ?????
???????? ????????? ?????? ????? ????????????
???????? ?????? ????????? ???????????? ?????
????????????? ???????? ?????? ?????????? ??????
???????? ????????????? ???????????? ??????
?????? ???????? ?????? ???????? ??????????
?????????? ????????? ???????? ???????? ???????
????? ?????? ????? ???????? ????????? ??????
?????? ????????????? ?????????? ?????? ?????
????????? ????????? ???????? ????????? ?????????
???? ???????? ???????? ??????????: «????????
????????? ???????????? ????????????»? ????????
????? ??????? ???? ?????????? ??????? ?????
???????? ?????? ????????? ?????? ?????

???????????????? ???????? ????? ???????????

???????????? ????????? ??????? ????????????????

?????? ????????? ??????????? ???????? ?????

????????? ??????? ????? ?????? ????? ????????

????????? ?????? ?????? ?????????? ??????????

????? ????????? ???? ????????? ?????????

???????????? ????? ?????? ???????????? ??????

????? ??????????? ?????????? ?????????????

??????????? ????????? ??????????? ???????????

???????????? ?????? ?????? ???????? ??????

???????? ??????? ???????? ?????? ???? ????????

?????????? ?????????? ????????? ???? ?????????

??????? ??????? ?????? ????????? ????????

????????? ???????? ?????? ??????? ????? ??????

????? ???????? ????????? ??????? ???? ??????

?????????? ???????? ????????? ????????

???????????? ???????? ?????????? ?????? ?????

???????? ????????? ?????? ????? ?????? ?????????

????????? ????????? ???????? ????? ????????

???????? ????????? ????????? ??????? ?????

?????? ????? ???????? ????????? ?????? ????

???????? ???????? ????? ?????? ?????????

???????? ???????? ???? ???????? ????????

????????? ?????? ????? ?????? ?????????

????????? ????????? ????? ?????? ??????????

?????????? ??????? ???????? ????? ???????????

?????????? ?????? ????? ??????????? ???????

?????? ???????????? ?????????? ????????

???????? ????????? ???? ????? ??????? ???????

?????? ????? ????????? ????? ???? ??????

?????????? ????? ????????? ????? ???????????
???????? ???????? ?????????? ????????? ?????
??????? ???????? ???????? ??? ??????
???????????? ??? ????????? ????? ?????? ????
????? ???????? ?????????? ?????????? ??? ??????
??????????? ????????? ???? ????????? ?????????
???? ?????????? ????? ?????? ??????? ????? ??????
????? ???????? ????????? ????????? ?????
????????? ???????? ????????? ?????????? ???????
????? ?????? ???????????? ????????? ?????
????????? ???????: «????????? ????? ??????
????????????? ????????? ???? ????????????
???????? ????? ????????????? ??????????
????????»? ???????????? ??????? ???????? ??????.
??????? ???????? ??????? ???????.

Жаъфар ибн Муҳаммад розияллоҳу анҳудан, у отасидан ривоят қилинади:

«Жобир ибн Абдуллоҳнинг олдига кирдик. У қавм ҳақида сўради. Ниҳоят менга етиб келганда «Мен Муҳаммад ибн Али ибн Ҳусайнман», дедим. У қўли билан бошимни силади. Тепа тугмамни ечди. Кейин пастки тугмамни ечиб, кафтини икки кўкрагим орасига қўйди. Ўша кунларда ёш бола эдим. У: «Хуш келибсан, эй биродаримнинг ўғли. Нимани хоҳласанг, шуни сўра», деди. Мен ундан сўрадим. У аъмо (ожиз) эди. Намоз вақти бўлиб қолди. У кийимига ўралган ҳолда ўрнидан турди. Кийимини елкасига тортса, торлигидан у яна қайтиб тушиб кетар эди. Ридоси эса ёнидаги кийим илгичда эди. У бизга намозга ўтди. Кейин мен унга: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳажлари ҳақида гапириб беринг», дедим.

У қўлининг тўққиз бармоғини букиб: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тўққиз йил ҳаж қилмай турдилар. Сўнгра ўнинчи йили одамлар ичида «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳаж қилмоқчилар» деган эълон бўлди. Мадинага жуда кўп одам келди. Уларнинг барчалари Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга иқтидо қилишни ва у зот адо этган амални бажаришни исташар эди. Биз у зот билан бирга чиқиб, Зул-Ҳулайфага етиб келдик. Шу вақтда Асмо бинти Умайс Муҳаммад ибн Абу Бакрни туғди. У Расулуллоҳга одам юбориб: «Нима қилишим зарур?» деди. У зот: «Ғусл қил, бирор мато билан қонни тўс ва эҳромга кир», дедилар.

Расулуллоҳ намозни масжидда ўқидилар. Кейин Қасвога миндилар. Туялари у зотни кўтариб, Байдада турганида назар солсам, кўзим етган жойгача у зотнинг олдиларида уловли ва пиёда кишилар бор эди. Ўнг томонларида ҳам, чап томонларида ҳам, ортларида ҳам шунга ўхшаш эди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўртамизда эдилар. У зотга Қуръон нозил бўлиб турарди. У зот унинг таъвилини билар эдилар. У зот нима амални қилсалар, биз ҳам ўша амални қилар эдик. У зот тавҳид «лаббайка»сини айтдилар: «Лаббайкаллоҳумма лаббайк. Лаббайка лаа шарика лака лаббайк. Иннал ҳамда ванниъмата лака вал мулк. Лаа шарика лак!». **Одамлар ана шу ўзлари айтиб юрган (талбия)ни айтдилар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уларга бундан бирор нарсани рад қилмадилар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўз талбияларини лозим тутдилар».**

Жобир розияллоҳу анҳу (сўзида давом этди): «Ҳаждан бошқа нарсани ният қилмадик. Умрани билмас эдик. Ниҳоят, у зот билан Байтга етиб келганимизда рукнни истилом қилдилар, уч марта рамл қилдилар, тўрт марта юрдилар ва сўнг Иброҳим алайҳиссаломнинг мақомига ўтдилар. У зот «Ва мақоми Иброҳимдан намозгоҳ тутинглар»ни қироат қилдилар.

Кейин Мақомни ўзлари билан Байтнинг орасида қолдирдилар. У зот икки ракатда «Қул ҳуваллоҳу аҳад» ва «Қул яаа айюҳал кафируун»ни қироат қилдилар. Сўнг рукнга қайтиб бориб, истилом қилдилар. Кейин эшикдан Сафога чиқдилар. Сафога яқинлашганларида «Иннас-Сафо вал Марвата мин шаъаириллаҳи»ни қироат қилиб, **«Аллоҳ бошлаган нарсадан бошланглар»**, дедилар ва Сафодан бошладилар. Унинг устига чиқдилар. Ниҳоят, Байтни кўрганларида қиблага қараб туриб, Аллоҳга тавҳид ва такбир айтдилар ва: **«Лаа илааҳа иллаллоҳу ваҳдаҳу лаа шарийка лаҳу, лаҳул мулку, ва лаҳул ҳамду ва ҳува ала кулли шайъин қодийр. Лаа илааҳа иллаллоҳу ваҳдаҳу анжаза ваъдаҳу, ва насара абдаҳу ва ҳазамал аҳзаба ваҳдаҳу», дедилар. Бу орада дуо ҳам қилдилар ва ўшаларни уч марта айтдилар. Сўнгра Марва томон тушдилар. Қадамлари водийнинг пастлик ерларида тезлашиб кетганда тезлаб юрдилар. Тепаликка кўтарилганда оддий юрдилар. Марвага етиб келганларида унинг устида туриб, худди Сафо устида қилганларини қилдилар. Шундай қилиб, у зотнинг тавофларининг охири Марвада бўлди ва: «Агар аввал қилган ишимга энди рўпара бўлсам, қурбонлик ҳайдамасдим ва умрани ният қилардим. Сиздан ким ўзи билан қурбонлик олмаган бўлса, эҳромдан чиқсин, буни** (ибодатини) **умрага айлантирсин»**, дедилар. Шунда Суроқа ибн Молик: «Эй Аллоҳнинг Расули, бу ушбу йилимиз учунми ёки абадийликками?» деди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам панжаларини бир-бирининг ичига киритатуриб, икки марта: **«Умра ҳажнинг ичига кирди. Йўқ! Балки абадийликка, абадийликка»**, дедилар.

Али Ямандан Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг туяларини олиб келди. У Фотима розияллоҳу анҳонинг эҳромдан чиқиб, бўёқ суртилган кийим кийиб, сурма қўйиб олганини кўриб, ёқтирмади. Шунда у: «Отам менга шуни амр қилдилар», деди. Али Ироқда юрганида: «Ўшанда Фотиманинг қилган ишидан аччиқланиб, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига у зотдан унинг айтганлари ҳақида сўрагани бориб, бу ишни ёқтирмаганимнинг хабарини бердим. У зот: «Рост айтибди. Рост айтибди. Ҳажни ният қилганингда нима деган эдинг?» дедилар. «Аллоҳим! Расулинг нимани ният қилган бўлса, ўшани ният қилдим», деб айтдим», дедим. «Менинг атаган қурбонликларим бор. Эҳромдан чиқма», дедилар у зот. Али ибн Абу Толиб розияллоҳу анҳу Ямандан олиб келган қурбонликлар билан Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўзлари билан олиб келган қурбонликлар – жами юзта эди. Одамлар эҳромдан чиқиб, сочларини қисқартирдилар. Фақат Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ва қурбонлиги борлар бундай қилишмади.

Тарвия куни келгач, Минога юзландилар. (Ўзлари билан қурбонлик ҳайдаб келмаганлар) **ҳажни ният қилиб, талбия айтишди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уловга миндилар. У ерда** (Минода) **пешин, аср, шом, хуфтон ва бомдодни ўқидилар. Сўнг бир оз туриб, қуёш чиққанидан кейин Намирага ўзлари учун кигиз капа тикишга амр қилдилар. Кейин Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам юриб кетдилар. Қурайшликлар у зотнинг худди Қурайш жоҳилиятда қилганидек, Машъарул-Ҳаромда вуқуф қилишларидан сира шубҳа қилишмас эди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам у ердан ўтиб кетдилар ва Арафотга етиб бордилар. У зот ўзлари учун Намирада қурилган капани топдилар ва унга тушдилар. Қуёш оққан чоғда амр қилувдилар, у зот учун Қасвони эгарлашди. У зот водийнинг ўртасига бордилар ва одамларга хутба қилиб шундай дедилар:**

«Албатта, қонларингиз, молларингиз, обрўларингиз сиз учун худди шу кунингиз, шу ойингиз, шу юртингиз муқаддаслиги каби муқаддасдир. Огоҳ бўлинглар! Жоҳилиятнинг ишларидаги ҳар бир нарса менинг оёғим остига тўшалгандир. Жоҳилиятдаги қонлар ҳам тўшалгандир (қийматини йўқотди)**. Қонларимиздан биринчи бўлиб** (қийматини) **туширадиганим Робиъа ибн Ҳориснинг қонидир. У Бани Саъдга эмизиш учун берилган эди. Уни Ҳузайл (қабиласи) қатл қилди. Жоҳилият рибосининг** (қиймати) **ҳам туширилгандир. Риболаримиздан биринчи бўлиб** (қийматини) **туширадиганим Аббос ибн Абдулмутталибнинг рибосидир. Унинг ҳаммаси**(нинг қийматлари) **туширилгандир.**

Аёллар ҳақида Аллоҳдан қўрқинглар! Чунки сиз уларни Аллоҳнинг омонати ила олгансизлар. Уларнинг фаржларини Аллоҳнинг калимаси ила ҳалол қилиб олгансизлар. Сизлар учун уларнинг зиммасида сиз ёмон кўрган бирор кишига тўшакларингизни бостирмаслик (ҳузурларига киритмаслик) **мажбурияти бор. Агар ўшани қилсалар, уларни ачитмайдиган қилиб уринглар. Улар учун сизнинг зиммангизда маъруф йўл билан ризқлари ва кийимлари мажбурияти бор. Батаҳқиқ, мен сизларга шундай нарса қолдирдимки, уни маҳкам ушласангиз, ундан сўнг зинҳор залолатга кетмайсиз –** (Бу) **Аллоҳнинг Китоби**(дир)**. Сизлар мен ҳақимда сўралурсизлар. Хўш, нима дейсизлар?»** дедилар. «Албатта, етказганингизга, адо этганингизга ва насиҳат қилганингизга гувоҳлик берамиз», дейишди. Шунда у зот кўрсаткич бармоқларини осмонга кўтариб, кейин одамларга қаратиб

туширдилар ва: «Аллоҳим! Ўзинг гувоҳ бўл!» деб уч марта айтдилар. Сўнгра азон ва иқомат айттириб, пешинни ўқидилар. Кейин яна иқомат айттириб, асрни ўқидилар. Иккисининг орасида ҳеч нарса ўқимадилар.

Сўнгра Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам (улов) **миниб, мавқифга бордилар. Туялари Қасвонинг қорнини тошлар томон буриб қўйдилар. Пиёдалар жамоаси қаршиларида бўлиб қолди. У зот қиблага қараб турдилар.** Шу туришларида қуёш ботгунча турдилар. Кейин Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Усомани орқаларига мингаштириб, қайта бошладилар. Қасвонинг жиловини қаттиқ тортганларидан унинг боши эгарнинг қошига тегай деб қолди. У зот ўнг қўллари билан ишора қилиб: **«Эй одамлар! Сокин бўлинглар! Сокин бўлинглар!» дер эдилар. Қум тепачаларидан бирига келганда** (туя) унга чиқиб олиши учун жиловни бир оз бўшатар эдилар.

Муздалифага етиб келганларидан кейин шом ва хуфтонни бир азон, икки иқомат билан ўқидилар. Иккови орасида ҳеч нарса ўқимадилар. Сўнгра Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тонг отгунча ёнбошладилар. Ўзларига субҳ аён бўлганида азон ва иқома билан бомдодни ўқидилар. Кейин Қасвога миниб, Машъарул-Ҳаромга келдилар. Қиблага қараб, дуо қилдилар, такбир, таҳлил ва тавҳид сўзлари айтдилар. Тонг яхшилаб ёришгунча шу ҳолда турдилар.

У зот қуёш чиқмасдан олдин жўнадилар. Фазл ибн Аббосни мингаштириб олдилар. У гўзал сочли, оппоқ ва чиройли йигит эди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам жўнаганларида аёллар (кажавада) тезлаб ўтиб қолишди. Фазл уларга назар сола бошлади. Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам қўлларини Фазлнинг юзига қўйдилар. Фазл юзини бошқа томонга буриб, қарай бошлади. Яна Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қўлларини Фазлнинг у юзига олиб, қараб турган томонидан бошқа томонга бурдилар. У зот Батни-Муҳассирга келганларида бир оз тезладилар. Сўнгра Жамратул Куброга чиқадиган ўрта йўлга тушдилар. Дарахт олдидаги Жамрага келганларида, унга бармоқ учида отгудек еттита майда тошнинг ҳар бирини такбир айтиб отдилар. Водийнинг пастидан отдилар.

Кейин бурилиб, қурбонлик сўядиган жойга бордилар. Олтмиш учта (қурбонлик)ни ўз қўллари билан сўйдилар. Қолганларини Алига бердилар. Қолганини у киши сўйди. У зот уни қурбонликларига шерик қилдилар. Сўнгра амр қилиб, ҳар бир туядан бир бўлакдан гўшт олдириб, қозонга солдириб, пиширтирдилар. Икковлари ундан еб, шўрвасидан ичдилар.

Кейин Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам (уловга) миниб, Байтни ифоза (тавоф) қилдилар. Маккада пешинни ўқидилар. Замзам тарқатаётган Бани Абдулмутталиб уруғи олдига келиб: **«Тортинглар! Эй Бани Абдулмутталиблар! Агар одамлар сизнинг сувчилигингизга ғолиб келиб кетиши бўлмаганида, мен ҳам сиз билан сув тортар эдим»**, дедилар. Улар бир челакда сув узатишди. У зот ундан ичдилар».

Муслим ва Абу Довуд ривоят қилишган.

«Мўминнинг умр сафари» китобидан

Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитасининг 2024 йил 06 февралдаги 02-07/588-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.